

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľky: **Ing. O. L.**, bytom Z. S., zastúpená advokátkou Mgr. K. L., Advokátska kancelária v B., proti odporcovi: **O.P.Ú. v G.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 8.marca 2006 č. GA2006/00399-04 BA, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Sp 17/2006-52 zo dňa 3.júla 2007 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 31Sp 17/2006-52 zo dňa 3.júla 2007 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie O.P.Ú. v G. zo dňa 8. marca 2006 č. GA2006/00399-04 BA **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania v sume 8.869,- Sk do rúk jej právnej zástupkyňi Mgr. K. L. do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

O dôvodnenie:

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca rozhodol tak, že navrhovateľka nespĺňa podmienky uvedené v § 2 ods. 1, 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) na navrátenie vlastníctva alebo na priznanie práva na náhradu za pozemky v kat. úz. Z. S., pôvodne vedené v PK vl. č. s. ako parc.č. x., v PK vl. č. y. ako parc. č. z. a q. a v PK vl. č. w. ako parc. č. t. z dôvodu, že nie je oprávnenou osobou.

Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho sa v podstate stotožnil so zistenými skutkovými a právnymi závermi správneho orgánu. Aj podľa názoru krajského súdu navrhovateľka nespĺňa podmienky oprávnenej osoby na navrátenie vlastníctva v zmysle § 2 ods. 2, písm. e/ reštitučného zákona. Konštatoval, že sama navrhovateľka v uplatnenom nároku vykonala voľbu a stanovila, z akého právneho titulu sa cíti byť oprávnenu osobou po pôvodnom vlastníkovi, keď v uplatnení nároku zo dňa 16.12.2004 ohľadne všetkých nehnuteľností, ktorých vydanie si žiadala, bolo uvedené, že pôvodným vlastníkom v čase prechodu na štát bol M. S., pričom táto skutočnosť nie je pravdivá, čo potvrdila samotná navrhovateľka v následných písomných podaniach, kde zdôvodnila, z akých dôvodov v čase prechodu vlastníctva na štát bol vlastníkom Dr. E. H., ku ktorému záveru dospel aj správny orgán. Podľa názoru krajského súdu reštitučný nárok mohol byť úspešne uplatnený len z titulu ďalšej oprávnenej osoby po pôvodnom vlastníkovi Dr. E. H., nie po M. S.. Poukázal na to, že pre rozhodovanie o uplatnenom nároku je rozhodujúce, že v zákonom stanovenej lehote bol jednoznačne stanovený právny titul, od ktorého odvodzuje ďalšia oprávnená osoba svoj reštitučný nárok, z ktorých dôvodov navrhovateľka pochybila v tom, že si neuplatnila reštitučný nárok ako ďalšia oprávnená osoba po svojom otcovi dr. E. H., ale nesprávne bol nárok uplatnený po M. S., pričom v tomto prípade preukázateľne nespĺňala podmienky oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 2 písm. e/ reštitučného zákona. Preskúmané rozhodnutie správneho orgánu ako vecne správne potvrdil.

Krajský súd rozhodovanie o náhrade trov konania odôvodnil zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, pretože bola v konaní neúspešná.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala navrhovateľka, žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Vytýkala súdu prvého stupňa, že nedostatočne preskúmal postup odporcu pri vydávaní napadnutého rozhodnutia a preto nesprávne právne posúdil, že postup odporcu bol v súlade so zákonom, pretože správny orgán rozhodol vo veci napriek tomu, že nemal k dispozícii všetky listinné podklady, ktoré žiadal od navrhovateľky, pričom navrhovateľka ho žiadala o predĺženie lehoty na ich predloženie. Namietala, že postup odporcu bol rozpore s § 3 ods. 2 v spojení s § 32 ods. 1 a s § 46 ods. 1 Správneho poriadku a tiež v rozpore s § 8 ods. 3 reštitučného zákona, pretože zisťovanie skutkového stavu správneho orgánu bolo v rozpore so zásadou materiálnej pravdy, ktorá úzko súvisí so zásadou zákonnosti, z ktorých dôvodov správny orgán rozhodol vo veci predčasne a bez toho, aby náležite zistil skutočný stav veci a súčasne takýmto predčasným rozhodnutím vo veci jej odňal možnosť navrhnuť prípadné ďalšie dôkazy v správnom konaní. Súčasne namietala, že správny orgán ako aj súd prvého stupňa nesprávne vec posúdili po právnej stránke, pretože navrhovateľka je oprávnenu osobou podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona, ktorú skutočnosť napokon potvrdil aj súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku. Považovala rozhodnutie správneho orgánu za vecne a právne nesprávne, z ktorých dôvodov boli splnené podmienky, aby súd prvého stupňa napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesúhlasila s argumentáciou súdu prvého stupňa uvedenou v odôvodnení rozsudku, pretože

je oprávnenou osobou zo zákona a na tom nič nemení fakt, že svoj reštitučný nárok na predtlačenom formulári odvodzovala od vlastníka M. S..

Odporca na odvolanie navrhovateľky sa vyjadril, tak, že navrhoval rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Konštatoval, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť z dôvodu, že navrhovateľka si uplatnila reštitučný nárok po pôvodnom vlastníkovi M. S., ktorému boli požadované nehnuteľnosti odňaté na základe rozhodnutia pôd.-8998-1957 zo dňa 19.12.1957 podľa zákona č. 46/1948 Zb. právnym titulom výkupu, pričom v priebehu konania nepreukázala, že spĺňa podmienky oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 2 písm. e/ reštitučného zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 2 ods. 1, 2, 3 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,
- c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
- d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,

e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.

V prípadoch uvedených v ustanovení § 3 ods. 1 písm. j) sú oprávnenými osobami aj osoby tam uvedené; ustanovenia odseku 2 písm. c) až e) platia obdobne.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne **preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, 3, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3**, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nežadovávajúci dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav, a jeho právny názor bol preto skutkovo a právne nesprávny, z ktorých dôvodov v danej veci neboli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z administratívneho spisového materiálu v danej veci vyplýva, že navrhovateľka ako oprávnená osoba si dňa 17.12.2004, v zákonnej lehote, uplatnila na O.P.Ú. v G. v zmysle reštitučného zákona nárok podľa § 3 ods. 1 na navrátenie vlastníctva k pozemkom nachádzajúcich sa v kat. úz. Z. S., pôvodne

vedené v PK vl. č. s. ako parc. č. x., v PK vl. č. y. ako parc. č. z. a q. a v PK vl. č. w. ako parc. č. t.. Oprávnenosť osoby odvodzovala od pôvodného vlastníka M. S., ktorý zomrel 3.6.1958 a dedičom po ňom bol Dr. E. H. na základe závetu podľa uznesenia Štátneho notárstva v B. zo dňa 23.3.1958 č. D 1156/58. Rozhodnutím Rady ONV v S. zo dňa 19.12.1957 č. pôd- 8998-1957 boli pridelené podľa zákona č. 46/1948 Zb. do vlastníctva správe poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady KNV oddelenie škôl B. označené pozemky a okrem ďalších pozemky zapísané v PK vl. č. y. ako parc. č. z. a q. a v PK vl. č. w. ako parc. č. t.. Navrhovateľka s uplatnením nároku predložila výpisy z pozemkovej knihy kat. úz. Z. S. vl. č. s. a vl. č. y., úmrtný list a dedičské rozhodnutie po M. S., rozhodnutie rady ONV v S., osvedčenie o štátnom občianstve, rodný list a čestné vyhlásenie. Správny orgán konanie prerušil a vyzval navrhovateľku na predloženie listinných podkladov potrebných pre rozhodnutie vo veci. Navrhovateľka po doručení tejto výzvy požiadala o predĺženie lehoty. Správny orgán preskúmaným rozhodnutím rozhodol vo veci tak, že jej reštitučnému nároku nevyhovelo z dôvodu, že nespĺňa zákonné podmienky oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že z predložených listinných dôkazov mal preukázané, že nie je oprávnenu osobou po M. S., od ktorého si odvodzovala oprávnenosť osoby v uplatnenom reštitučnom nároku s tým, že oprávnenu osobou po pôvodnom vlastníkovi by mohol byť jej otec Dr. E. H.. V opravnom prostriedku proti tomuto rozhodnutiu podaného v zákonnej lehote na krajský súd navrhovateľka namietala jeho vecnú a právnu nesprávnosť.

Zo skutkových zistení v danej veci vyplýva, že navrhovateľka si na príslušnom obvodnom pozemkovom úrade v zákonnej lehote uplatnila reštitučný nárok k pozemkom zapísaných v pozemkovej knihe kat. úz. Z. S. vl. č. s., y. a w.. Správny orgán rozhodoval o jej reštitučnému nároku ku všetkým ňou žiadaných pozemkom, avšak z predloženého administratívneho spisu vyplýva, že v spise boli založené len výpisy z pozemkovej knihy vl. č. s. a y., kat. úz. Z. S., aj to nie ich úplné výpisy. Správny orgán si nezadovážil výpis z pozemkovej knihy vl. č. w. napriek tomu o nároku navrhovateľky k pozemkom zapísaných v tejto pozemkovoknižnej vložke rozhodoval. Súčasne správny orgán si nezabezpečil identifikáciu parciel k pozemkom, o ktorých rozhodoval. Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia Správneho poriadku podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona, z ktorých dôvodov povinnosťou správneho orgánu bolo vo veci zistiť skutočný stav a za tým účelom si zadovážiť všetky skutkové zistenia pre rozhodnutie. Správny orgán danej veci nevenoval dostatočnú pozornosť a vo veci nezistil skutočný stav, majúce za následok jeho predčasné rozhodnutie vo veci. Svojím postupom v konaní súčasne odňal navrhovateľke právo na správne konanie tým, že napriek tomu, že správne konanie prerušil a navrhovateľku vyzval na doplnenie listinných podkladov a ona ho požiadala o predĺženie lehoty, napadnutým rozhodnutím rozhodol vo veci samej, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia ani neuviedol dôvod takéhoto svojho postupu.

Nemožno súhlasiť s názorom správneho orgánu, ako aj súdu prvého stupňa, že navrhovateľka v danej veci nespĺňa zákonné podmienky oprávnenej osoby, pretože nie je oprávnenu osobou po pôvodnom vlastníkovi M. S., keďže v reštitučnom nároku si uplatnila ako právo voľby, z akého právneho titulu sa cíti byť

oprávnenou osobou po pôvodnom vlastníkovi. Z ustanovení reštitučného zákona vyplýva, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona v lehote ustanovenej zákonom a súčasne **preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, 3, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3.** Pokiaľ si aj navrhovateľka uplatnila svoj reštitučný nárok po M. S., pričom v priebehu konania na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žiadané nehnuteľnosti neboli odňaté ňou označenému vlastníkovi, ale jeho právnenému nástupcovi (Dr. E. H.), bolo povinnosťou správneho orgánu skúmať, či navrhovateľka po tomto právnom nástupcovi nespĺňa zákonné podmienky oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona. Z výsledkov doposiaľ vykonaného dokazovania vo veci resp. z predloženého administratívneho spisu však nevyplýva spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti, ktorému pôvodnému vlastníkovi boli žiadané nehnuteľnosti odňaté postupom podľa zákona č. 46/1948 Zb., od ktorého by bolo možné určiť v prípade navrhovateľky oprávnenosť osoby podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo a právne, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 O.s.p v spojení s § 250ja ods. 4 zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zrušil vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd navrhovateľke priznal náhradu trov konania v zmysle § 246c O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože jej vzniklo právo na ich náhradu pre jej úspech v konaní. Odvolací súd priznal navrhovateľke náhradu trov konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením advokátom za úkony právnej pomoci – prevzatie veci a príprava, podanie opravného prostriedku zo dňa 18.4.2006 po 1260,- Sk a 164,- Sk paušál; účasť na pojednávaní súdu prvého stupňa dňa 3.7.2007, odvolanie proti rozsudku krajského súdu zo dňa 26.8.2007 po 1371,- Sk a 178,- Sk paušál a účasť na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 6.5.2008 po 1465,- Sk a 190,- Sk a náhradu za stratu času – 4x317,- Sk = 1.268,- Sk, spolu 8.869,- Sk v zmysle § 11 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1 a § 15 písm. a/, b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 6. mája 2008

**JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová